

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

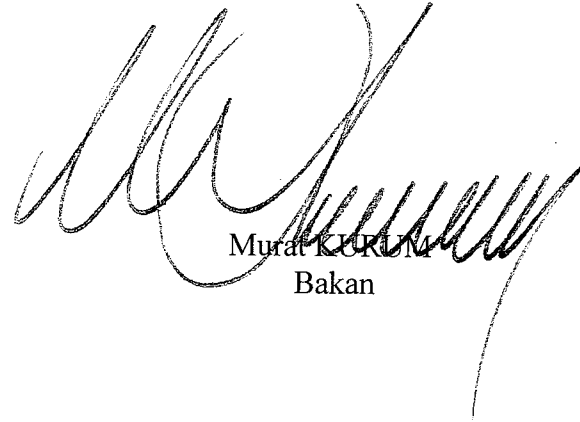
Sayı :30824082-610-11894228
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

27 Ocak 2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Liste ve Ekleri (71 Sayfa)

7/18851 0242

MANİSA MİLLETVEKİLİ
SAYIN SELMA ALİYE KAVAF'IN
TBMM 7/18851 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR

SORULAR

Manisa, tarihsel zenginliği ve doğal güzellikleriyle ön plana çıkan, aynı zamanda hızla gelişen sanayisiyle Türkiye ekonomisine önemli katkılar sağlayan bir ilimizdir. Ancak bu hızlı gelişim süreci, beraberinde ciddi çevresel sorunları da getirmektedir. Spil Dağı'nın eteklerinde kurulu olan şehrimiz, bir yandan bereketli Gediz Ovası'nın nimetlerinden faydalanırken, diğer yandan artan çevre kirliliği ve plansız kentleşmenin tehdidi altındadır.

Son yıllarda, özellikle kış aylarında Manisa'nın üzerine çöken hava kirliliği, vatandaşlarımızın sağlığını tehdit eden boyutlara ulaşmıştır. Gediz Nehri, bir zamanlar bölgenin can damarı iken, bugün sanayi atıkları ve tarımsal kirlilik nedeniyle adeta can çekilmektedir. Şehrin hızla büyüyen sanayi bölgeleri, bir yandan istihdam sağlarken, diğer yandan çevre üzerinde artan bir baskı oluşturmaktadır.

İklim değişikliğinin etkileri, Manisa'da da her geçen gün daha fazla hissedilmektedir. Değişen yağış rejimleri ve artan sıcaklıklar, başta üzüm bağları olmak üzere tarımsal üretimi tehdit etmekte, su kaynaklarının yönetimini zorlaştırmaktadır. Kentsel dönüşüm ihtiyacı, deprem riski altındaki eski yapıların varlığı ile birleşince, şehir planlamasının önemini daha da artırmaktadır. Bu bağlamda, Orta Vadeli Program'da (OVP) belirlenen çevresel sürdürülebilirlik, kentsel dönüşüm ve iklim değişikliğiyle mücadele hedefleri, Manisa için hayati önem taşımaktadır. Şehrimizin geleceği ve vatandaşlarımızın yaşam kalitesi, bu hedeflerin başarıyla uygulanmasına bağlıdır.

Bu kapsamda;

- 1- Manisa'da hava kirliliğini azaltmak için son bir yılda alınan önlemler nelerdir?
- 2- Gediz Nehri'nin su kalitesini iyileştirmek için yürütülen çalışmalar ve sonuçları nelerdir?
- 3- Manisa'daki yenilenebilir enerji üretim kapasitesi nedir ve artırmak için ne gibi planlar vardır?
- 4- Son iki yılda Manisa'da kaç konut kentsel dönüşüm kapsamında yenilenmiştir?
- 5- Manisa'da iklim değişikliğine uyum için yapılan çalışmalar nelerdir?
- 6- Manisa'daki atık yönetimi ve geri dönüşüm oranlarındaki son durum nedir?
- 7- Kişi başına düşen yeşil alan miktarı nedir ve artırmak için neler planlanmaktadır?
- 8- Sanayi bölgelerinin çevresel etkilerini azaltmak için yapılan denetimler ve yaptırımlar nelerdir?
- 9- Manisa'da bisiklet yollarının toplam uzunluğu nedir ve artırılması için planlar var mıdır?
- 10- Binalarda enerji verimliliğini artırmak için yapılan çalışmalar nelerdir?
- 11- Manisa'daki doğal yaşam alanlarını korumak için yürütülen projeler nelerdir?

12- Sera gazı emisyonlarını azaltmak için Manisa özelinde planlanan stratejiler nelerdir?

CEVAPLAR

Türkiye 2021 yılında Paris Anlaşması'na taraf olması ve net sıfır hedefini açıklamasının ardından, 2015 yılında hazırladığı Ulusal Katkı Beyanı'nı (NDC) güncelleyerek 2023 yılında ilk NDC'sini UNFCCC Sekretaryası'na sunmuş ve 2030 için azaltım hedefini belirlemiştir. İlk güncellenmiş NDC ile 2030 yılı itibarıyla referans senaryoya kıyasla ulusal emisyonlarımızda %41 azaltma taahhüdünde bulunulmuştur.

NDC' nin uygulama adımları olarak, Türkiye'nin 2030 hedeflerine ulaşması adına 2024-2030 yıllarını içeren ve 7 temel azaltım sektörünü kapsayan İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı'nı hazırlamıştır. Bu belgede enerji, ulaştırma, sanayi, binalar, atık, tarım ve Arazi Kullanım Değişikliği ve Ormancılık (AKAKDO) alanlarına ek olarak karbon piyasaları ve adil geçiş gibi süreç içerisinde önem arz eden alanlarda da azaltım politikaları ve eylemleri belirlemiş ve yol haritası çizilmiştir. Türkiye de en üst düzey politika belgesi olan 12.Kalkınma Planı (2024-2028) ile uyumlu 2053 vizyonlu Uzun Dönemli İklim Stratejisini hazırlamıştır ve COP 29'da UNFCCC Sekretaryası'na sunmuştur.

2024-2030 İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı'nda ormansızlaşmanın durdurulması ve tersine çevrilmesi hususunda yürütülecek olan strateji ve eylemler Arazi Kullanımı, Arazi Kullanım Değişikliği Ve Ormancılık (AKAKDO) sektörü altında ele alınmaktadır. Ormansızlaşmayı durdurmak ve tersine çevirmek, çevresel, ekonomik ve sosyal bir dönüşümü gerektirir. Bu kapsamda; canlı biyokütleinin zaman içinde artırılması, korunması, karbon odaklı sürdürülebilir orman yönetimi, ekosistemlerin korunması ve yutak alanların artırılması planlanmaktadır. Ağaçlandırma / iyileştirme / yenilemede ekosistemlerin bütünlüğü göz önüne alınarak, proaktif, sonuç odaklı ve havza ölçekli bir yaklaşıma geçilmesi ve havza bazlı bir ağaçlandırma yol haritası oluşturulması planlanmaktadır.

Ağaçlandırmaya / bitkilendirmeye uygun potansiyel alanların saha ölçümleri yanında coğrafi bilgi sistemleri ve uzaktan algılama yöntemleriyle desteklenerek tespit edilmesi ve değerlendirilmesi sağlanacaktır. Orman yangınlarının önlenmesi, yangınların erken tespiti ile yangınlara erken ve etkili müdahaleye yönelik süreç güçlendirilecektir. Orman yangınlarıyla mücadelede teknoloji kullanımının yaygınlaştırılması, yapay zekâ destekli karar destek sistemleri ile kaynak kullanımı verimliliği artırılabilecektir. Orman köylerinde odun tüketiminin azaltılması için sosyal projelerin desteklenmesi sağlanacaktır.

Bakanlığımız İklim Değişikliği Başkanlığınca yerele yönelik yaptığı çalışmalarla yerel düzeyde uygulama kapasitesinin artırılması yoluyla Türkiye'nin iklim değişikliğiyle mücadele çabalarına ve kentlerimizin dirençli hale getirilmesine destek olmayı hedeflemektedir. Yerel yönetimlerin kentin iklim değişikliğinden etkilenebilirliğini analiz ederek Yerel İklim Değişikliği Eylem Planları'nı (YİDEP) hazırlaması ve faaliyetlerini bu çerçevede yürütmesi de bu kapsamda önem arz etmektedir.

Yerel İklim Değişikliği Eylem Planları'nın hazırlanmasını ve bu planların bilimsel temele dayanan, karşılaştırılabilir ve izlenebilir olmasını sağlamak amacıyla eylem planlarının idari ve teknik usul ve esaslarını düzenleyen bir yönetmelik taslağı hazırlanmaktadır. Yönetmelik doğrultusunda 81 ilimizde; ilin sera gazı emisyon envanterini içeren, iklim değişikliğine uyum ve sera gazı azaltım eylemleri belirleyen bütüncül birer Yerel İklim Değişikliği Eylem Planı hazırlanması amaçlanmaktadır.

Yerel İklim Değişikliği Eylem Planı (YİDEP) Yönetmelik hazırlığıyla paralel olarak, yerel yönetimler Bakanlığımız tarafından çeşitli proje ve faaliyetlerle desteklenmektedir. Yerel İklim Değişikliği Eylem Planı'nın hazırlanması ve iklim değişikliğiyle mücadele kapasitelerinin geliştirilmesine yönelik eğitim ve kapasite geliştirme faaliyetleri

gerçekleştirilmekte, eğitim modülleri hazırlanmakta, pilot uygulamalar yapılmakta, uygulamayı kolaylaştırıcı kılavuz ve dijital sistemler gibi teknik altyapı hazırlanmakta, iklim eylemi için yerelde karar alma ve uygulama kapasitesinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılmaktadır.

Diğer taraftan, Ülkemizde İklim Eyleminin Güçlendirilmesi Projesi kapsamında 2024-2030 yılları arasını kapsayacak olan “İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı” hazırlanmıştır. Tarım ve gıda güvenliği, biyolojik çeşitlilik ve ekosistem hizmetleri, su kaynakları yönetimi, turizm ve kültürel miras, sanayi, kent, sosyal kalkınma, halk sağlığı, ulaşım ve iletişim, enerji, afet riski azaltma olmak üzere iklim değişikliğinden etkilenebilirliği yüksek 11 öncelikli sektör seçilmiştir. Ülkemizdeki farklı kurumlar tarafından üretilen bölgesel iklim projeksiyonları kullanılarak, iklim değişikliğinin gelecek dönemde öngörülen iklim tehlikeleri analiz edilmiş ve sonuçları değerlendirilmiştir.

Elde edilen sonuçlar kullanılarak her bir sektör özelinde ulusal ölçekte etkilenebilirlik ve risk analizleri yapılmıştır. Sektör uzmanları ve 180 farklı kurumdan çeşitli paydaşların katılımı ile gerçekleştirilen toplantılar sonucu 11 sektör ve yatay kesen konular için toplamda 40 strateji ve 129 eylem belirlenmiştir.

Ayrıca, ülkemizin atmosferik değişkenlerini en iyi şekilde yansıtan 6 Küresel İklim Modeli kullanılarak, dinamik ölçek küçültme metoduyla 3 kilometre çözünürlüğünde çalışmalar İklim Değişikliği Başkanlığı tarafından başlatılmıştır. Çalışmada, Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli 6. Değerlendirme Raporu Doğrultusu’nda (IPCC AR6) görece iyimser (SSP 2-4.5) ve kötümser (SSP 5-8.5) senaryo olmak üzere iki farklı emisyon senaryosu (Shared Socioeconomic Pathways (SSPs) / Ortak Sosyoekonomik Rotalar) kullanılarak 2100 yılına kadar iklim modelleri çalıştırılacaktır. İklim Projeksiyonları sonuçlarına göre on iki İBBS (Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması) Bölgesi (İstanbul, Batı Marmara, Ege, Doğu Marmara, Batı Anadolu, Akdeniz, Orta Anadolu, Batı Karadeniz, Doğu Karadeniz, Kuzeydoğu Anadolu, Ortadoğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu) etkilenebilirlik ve sektörel risk analizleri gerçekleştirilecektir.

Manisa Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) teknik personelleri tarafından faaliyeti sonucu hava kirliliğine etkisi olan sanayi tesislerine kirletici azaltma tedbirleri alınarak hava emisyon konulu çevre izin belgesi düzenlenmekte, izin şartlarının devamlılığının sağlanması amacıyla ani ve planlı denetimler yapılmaktadır. Ayrıca Temiz Hava Eylem Planları kapsamında belirlenen iş ve işlemler yürütülmektedir.

Atık yönetimi ile ilgili hususlar 02/04/2015 tarih ve 29314 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Atık Yönetim Yönetmeliği’nde yer almakta, Manisa Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) teknik personelelerince sanayi, faaliyetleri sonucu oluşan ve bertaraf / geri kazanıma tabi tutulan atıklara ilişkin bilgiler Bakanlığımız Entegre Çevre Bilgi Sistemi’ne işlenmektedir. Manisa ili’nde 2023 yılı içerisinde 71.043.658.619 kg atığın geri kazanımı sağlanmıştır. 12/07/2019 tarih ve 30829 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Sıfır Atık Yönetmeliği kapsamında ise tüm kurum ve kuruluş ve işletmelerden kaynaklanan geri kazanılabilir nitelikteki ambalaj vb. atıkların yönetimine ilişkin hususlar yer almakta olup, 2024 yılı içerisinde 126.825.026 kg atık geri kazanım için toplanmıştır.

Manisa Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) iklim değişikliğine etki eden hava kirliliği, atıksu ve atık yönetimine ilişkin denetimler yapılmakta, ilgili mevzuatlar kapsamında kirlilik azaltıcı tedbirler aldırılmakta, aykırı durumların tespiti halinde idari yaptırımlar uygulanmaktadır.

Manisa Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) teknik personellerince 2024 yılı içerisinde ani, planlı ve şikayet konulu olmak üzere 956 sanayi tesisi için denetim yapılmış, ilgili mevzuatlara aykırılık tespit edilen 73 sanayi tesisine idari para cezası uygulanmıştır.

Manisa ili sınırları içerisinde 274 adet tescilli anıt ağaç bulunmaktadır. Anıt ağaçlara ilişkin yapılacak her türlü bakım / budama işlemlerinde Manisa Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) raportörlüğünde İzmir 2. Numaralı Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu'ndan izin alınması gerekmektedir.

Manisa İli sınırları içerisinde 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında ilan edilen; 9 adet tescilli doğal sit alanı bulunmaktadır. Söz konusu doğal sit alanlarına ilişkin Manisa Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) teknik personelleri tarafından düzenli denetimler yapılmaktadır.

Yapılan denetimler sırasında veya Manisa Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) ulaşan ihbarlar sonrasında tespit edilen izinsiz uygulamalara ilişkin 2863 sayılı Kanun'un 9'uncu, 16'ncı ve 65'inci maddeleri kapsamında yasal işlemler yürütülmektedir.

Ayrıca ; söz konusu sit alanlarında yapılacak her türlü uygulama öncesi Manisa Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) raportörlüğünde İzmir 2. Numaralı Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonundan izin alınması gerekmektedir.

Tescilli doğal sit alanlarına ek olarak; Manisa Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) bünyesinde oluşturulan ön değerlendirme ekibince tespit edilen tescile uygun alanlar doğal sit alanı olarak tescil edilmek üzere İzmir 2. Numaralı Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu değerlendirilmesine sunulmaktadır.

Bakanlığımız Kentsel Dönüşüm Başkanlığı tarafından kentsel dönüşüm uygulamalarına konu alan ve yapılar; anılan 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun Kanun ve Uygulama Yönetmeliği ile tanımlanmış olup, yapısının tehlikeli olduğunu düşünen yapı maliklerince ve yerel idarelerce yapılan kentsel dönüşüm başvuruları önceliğinde alan ilanı ve riskli yapı tespitleri ile tahliye ve yenileme süreçleri gerçekleştirilmektedir.

Bu çerçevede Manisa İli'nin muhtelif İlçeleri'nde belirlenen riskli alanlar ile il genelinde tespit edilen riskli yapıların yerine; Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği, Yapı Denetim Sistemi ve ilgili mevzuatta tanımlanan plan, proje ve yapım teknikleri doğrultusunda geline tarih itibari ile 42.185 adet bağımsız birimin anılan mevzuat kapsamında yenilenmesi sağlanmıştır.

6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamında vatandaşlarımızın talebi üzerine veya aciliyet durumuna göre Kentsel Dönüşüm Başkanlığı ve İdarelerce re'sen riskli yapı tespitleri yapılarak, tespit işlemi kesinleşen yapıların tahliyesi ve yıktırılması sağlanmaktadır.

Bu bağlamda son 2 yılda Manisa İli'nde, 6306 sayılı Kanun kapsamında 833 adedi konut ve 189 adedi işyeri olmak üzere toplamda 1.022 adet bağımsız bölüm içeren 395 adet yapı hakkında riskli yapı tespiti yaptırılmış, bu yapılardan 549 adedi konut ve 73 adedi işyeri olmak üzere toplamda 622 adet bağımsız bölüm içeren 268 adet yapı yıktırılmış olup, 6306 sayılı Kanun kapsamında iş ve işlemlere devam edilmektedir.